

# KUTSESTANDARD

## Puhkpilliorkestri juht, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

| Kutsenimetetus                 | Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase |
|--------------------------------|---------------------------------------------|
| Puhkpilliorkestri juht, tase 6 | 6                                           |

### A-osa KUTSEKIRJELDUS

#### A.1 Töö kirjeldus

Puhkpilliorkestri juht on isik, kes omab muusikalisi võimeid, haridust ja kogemusi aktiivselt tegutseva orkestrikollektiivi juhtimiseks. Tema töö eesmärk on orkestri kunstiline juhtimine ning publikule muusikaelamuse pakkumine.

Orkestrijuhi töö on oma olemuselt pedagoogiline ning eeldab lisaks muusikalistele oskustele ka iseseisvat tööd orkestriga ning meetoodilisi ja psühholoogilisi teadmisi.

Puhkpilliorkestri juht valdab dirigeerimistehnikat, tunneb ja tunnetab orkestrit kui instrumenti, oskab lugeda orkestri partituuri, tunneb orkestri literatuuri ja valdab erinevaid muusikastiile.

Puhkpilliorkestri juht, tase 6 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku puhkpilliorkestrit ja osaleb orkestriga piirkondlikus kultuurielus. Ta võtab osa puhkpilliorkestrite konkurssidest Eestis ja/või juhatab orkestrit maakondlikel laulupäevadel.

Lisaks puhkpilliorkestri juht, tase 6-le on järgmised kutsed:

Puhkpilliorkestrijuh, tase 5 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes tagab isetegevusliku puhkpilliorkestri toimimise. Ta organiseerib esinemisi ning osaleb kohalikus kultuurielus ja orkestriliikumise tegevuses.

Puhkpilliorkestri juht, tase 7 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku ja/või professionaalset puhkpilliorkestrit. Osaleb juhatava orkestriga üleriigiliste ja rahvusvaheliste puhkpilliorkestrite konkurssidel ja/või festivalidel. Võtab osa konkursside žüriide tööst, on üldjuht/dirigent piirkondlikul laulu- ja orkestrimuusika päeval ja/või üldlaulupeol (ka noorte laulupeol), avaldab erialaseid publikatsioone või tegutseb täiendkoolitajana.

Puhkpilliorkestri juht, tase 8 on ka rahvusvaheliselt tunnustatud loovisik, kes osaleb aktiivselt puhkpillimuusika arendamisel nii Eestis kui rahvusvaheliselt. Ta osaleb juhatava orkestriga üleriigilistel ja tunnustatud rahvusvahelistel orkestrite konkurssidel. Ta viib läbi puhkpilliorkestri muusika meistrkursusi. Käib võimalusel külalisdirigendiks nii amatöör- kui ka professionaalsete orkestrite juures ning võimalusel osaleb rahvusvahelistes žüriides või rahvusvaheliste organisatsioonide töö korraldamises.

#### A.2 Tööosad

##### A.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine

1. Tegevuse planeerimine.
2. Tööruumi ja inventari ettevalmistamine.
3. Orkestri struktuuri loomine ja arendamine.
4. Töökultuuri arendamine.

##### A.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine

1. Repertuaari valimine.
2. Proovide ettevalmistamine.
3. Proovide läbiviimine.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4. Töötamine pillirühmadega.<br>5. Dirigeerimine.<br>6. Kontserttegevus.<br><br>A.2.3 Töötamine repertuaariga<br>1. Dirigendi töö repertuaariga.<br>2. Repertuaari kohandamine.                                                                                                                                                                                 |
| <b>Valitavad tööosad</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| A.2.4 Orkestri loomine<br>1. Koostöö loomine katusorganisatsiooniga.<br>2. Orkestri majandamine.<br>3. Potentsiaalsetes pillimängijates huvi äratamine.<br>4. Pillimängu õpetamine.<br>5. Orkestri koosseisu komplekteerimine.<br>6. Inimeste juhtimine.<br><br>A.2.5 Orkestri arendamine<br>1. Orkestri kaasajastamine.<br>2. Orkestri mängutaseme arendamine. |
| <b>A.3 Töö keskkond ja eripära</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Puhkpilliorkestri juhi tööaeg on paindlik. Töötatakse ka puhkepäevadel ja pühade ajal. Töö toimub üldjuhul siseruumides, kuid esinetakse ka välitingimustes.                                                                                                                                                                                                    |
| <b>A.4 Töövahendid</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Noodimaterjal, dirigendipult, dirigeerimiskepp ja sau.                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>A.5 Tööks vajalikud isikuomadused</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Puhkpilliorkestri juhi töös on olulised loovus, loomingulisus, empaatiavõime, analüüsivõime, valmisolek meeskonnatööks, ping- ja stressitaluvus, enesedistsipliin, täpsus ja vastutustunne.                                                                                                                                                                     |
| <b>A.6 Kutsealane ettevalmistus</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Puhkpilliorkestri juht, tase 6 on üldjuhul muusikalise bakalaureuse- või rakendusliku kõrgharidusega isik, kes omab vähemalt kolmeaastast töökogemust orkestrijuhina.                                                                                                                                                                                           |
| <b>A.7 Enamlevinud ametinimetused</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Puhkpilliorkestri juht, orkestrijuht, puhkpilliorkestri dirigent, pasunakoori juht.                                                                                                                                                                                                                                                                             |

## B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

|                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>B.1 Kutse struktuur</b>                                                                                                                                                                                    |
| Puhkpilliorkestri juht, tase 6 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.3 ja B.2.6 (lähiv kompetents) tõendamine ning ühe kompetentsi tõendamine valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast. |
| <b>B.2 Kompetentsid</b>                                                                                                                                                                                       |

### KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

|                                                                                                                                                                                                                                  |                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| <b>B.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine</b>                                                                                                                                                                              | <b>EKR tase 6</b> |
| Tegevusnäitajad:<br>1. Koostab orkestri hooajalise töögraafiku ja eelarve kooskõlastatult tööandjaga. Töötab välja repertuaariplaani vastavalt orkestri võimekusele. Planeerib kontserttegevuse, arvestades valitud repertuaari. |                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| <p>2. Kontrollib ning vajaduse korral organiseerib orkestri tööks vajaliku inventari olemasolu (nt toolid, puldid, noodid jms), lähtudes orkestri töökorraldusest. Korraldab orkestriproovide tegemiseks sobilikud tingimused (valgus, akustika, õhk, temperatuur jne).</p> <p>3. Koostöös orkestrantidega valib orkestri juhatuse (orkestrivanem, noodikoguhoidja jt) ning jagab neile ülesanded, lähtudes orkestri koosseisust ning vajadustest. Töötab välja orkestri arengusuunad, lähtudes orkestri kunstilistest taotlustest.</p> <p>4. Tutvustab orkestrile proovi- ja esinemiskultuuri (distsipliin, käitumine, riietus jms) ning kontrollib nende kohustuste täitmist.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                   |
| <b>B.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>EKR tase 6</b> |
| <p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Koostab orkestri repertuaariplaani vastavalt orkestri võimetele, töögraafikule, loomingulistele taotlustele ning ürituste vajadustele, järgides orkestri kunstilise arendamise lähemaid ja kaugemaid eesmärke.</p> <p>2. Valmistab ette noodimaterjali ning vajadusel kirjutab orkestri (lisa)partiisid, järgides orkestri kunstilise arendamise lähemaid ja kaugemaid eesmärke.</p> <p>3. Juhatas orkestriproove (sh kontserdi peaproov, akustikaproov), kasutades prooviaega efektiivselt, nõudes orkestrilt tähelepanu ning distsipliini.</p> <p>4. Viib vajadusel läbi pillirühmade proove, jälgides ja nõudes heliteoste partiide nooditekstide korrektset esitamist.</p> <p>5. Dirigeerib orkestrit, lähtudes muusikast ja orkestri kunstilisest taotlusest, andes orkestrantidele vajalikud ja selged juhised orkestrimängu põhinoote täitmiseks, järgides interpretatsiooni, stiilitunnetust ja kunstilist üldmuljet.</p> <p>6. Dirigeerib õpetatud repertuaari orkestri kontsertidel vastavalt hooajaplaanile ja orkestri kunstilisele tasemele. Kontserttegevuse korraldamisel on asjalik ja konkreetne ning lähtub kontserttegevuse plaanist.</p> |                   |
| <b>B.2.3 Töötamine repertuaariga</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>EKR tase 6</b> |
| <p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Analüüsib esimese kuni neljanda raskusastme puhkpilliorkestri repertuaariplaanis olevaid heliteoseid (heliteose taust, stiil, vorm, harmoonia, orkestratsioon jne), toetudes muusikateoreetilistele teadmistele; koostab heliteose interpretatsiooni plaani.</p> <p>2. Vastavalt orkestri koosseisule ja orkestrantide mänguoskusele kohandab vajaduse korral valitud repertuaari (pillide asendamine partituuris, partituuris puuduvate pillipartiide kirjutamine, üksikute pillipartiide lihtsustamine jne) ning arranžeerib uut repertuaari.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                   |

## VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav lisaks ühe kompetentsi tõendamine valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| <b>B.2.4 Orkestri loomine</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>EKR tase 6</b> |
| <p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Arutab katusorganisatsiooniga (kool, kultuurikeskus, KOV jne) läbi orkestri loomise võimalused. Analüüsib koos katusorganisatsiooniga orkestri loomise mõju kohalikule kultuurielule. Tutvustab loodava orkestri eesmärke ning plaane katusorganisatsiooni juhtkonnale.</p> <p>2. Koostab orkestri eelarve ja koostöös katusorganisatsiooniga lepib kokku orkestri ülalpidamiskulud (töötasud, harjutusruumi rent, noodimaterjali ost, pillide soetamine, transport, osalustasud jms) ja orkestri majandamise viisid (klubiline asutus, muusikaring, MTÜ, projektipõhisus, sponsorlus jne).</p> <p>3. Lepib organisatsioonide (koolid, kultuurikeskused jne) juhtkonnaga kokku kohtumise pillimänguhuvilistega (sh vajaduse korral pillide tutvustamine), mille eesmärgiks on potentsiaalsetes mängijates huvi äratamine ning liikmete leidmine orkestrisse.</p> <p>4. Organiseerib leitud pillimänguhuvilistele pilliõppe (puu-, vask- ja löökpillid) vastavalt loodava orkestri vajadustele ja võimalustele. Pillimängu õpetamisel arvestab puhkpillimängu õpetamise metoodika, pedagoogika ja ansamblimängu alustega.</p> <p>5. Koondab pillimängu oskavad huvilised orkestrisse, jaotades mängijad pillirühmadesse vastavalt nende võimetele ja sobivusele.</p> <p>6. Annab tegutsemiseks selged juhised, võtab vastutuse enda ja orkestri tegevuse eest. Motiveerib ja innustab orkestrante. Annab õigeaegset ja asjakohast tagasisidet.</p> |                   |

| <b>B.2.5 Orkestri arendamine</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>EKR tase 5</b> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| <p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kaasajastab orkestri repertuaari ning tellib uudisloomingut vastavalt orkestri tasemele ja kunstilistele eesmärkidele. Täiendab ja uuendab orkestri inventari, kaasajastab olmetingimusi.</li> <li>2. Arendab orkestri mängutaset läbimõeldult, kasutades orkestrantide mänguoskust toetavat ja rahvusvaheliselt tunnustatud meetodikat (individuaalne töö, grupiproovid, kollektiivsed harjutused jne). Osaleb orkestriga konkurssidel vastavalt võimalustele ja orkestri tasemele.</li> </ol> |                   |

## KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

| <b>B.2.6 Puhkpilliorkestrijuht, tase 6 kutset läbiv kompetents</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>EKR tase 6</b> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| <p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Loob positiivse töömeeleolu. On oma nõudmistes konkreetne ja eesmärgile orienteeritud.</li> <li>2. Suhtleb edukalt inimestega erinevatel tasanditel (meedia, publik, kolleegid, orkestrandid jne). On avatud tagasisidele, publikut austav ja kriitikat analüüsiv.</li> <li>3. Arendab erialaseid teadmisi läbi pideva professionaalse õppe (täienduskoolitused, meistikursused jne). Loeb süstemaatiliselt erialast kirjandust ja hoiab end kursis puhkpillimuusika arengusuundadega.</li> <li>4. Arvestab oma töös teadmistega kultuuriloost ja muusikaajaloost.</li> <li>5. Järgib organisatsioonis kehtestatud nõudeid, sh tuleohutus- ja turvanõudeid.</li> <li>6. Järgib oma töös eetikanorme.</li> <li>7. Kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitoritlus ja standardmoodulitele IT-turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 1 Arvuti kasutamise oskused). Kasutab tööks vajalikke eriprogramme, nt Sibelius, Finale.</li> <li>8. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused).</li> </ol> <p>Hindamismeetod(id):</p> <p>Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p> |                   |

## C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

| <b>C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile</b> |                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Kutsestandardi tähis kutseregistris                                                               | 19-01062017-06/5k                                                                                                                                                                                  |
| 2. Kutsestandardi koostajad                                                                          | Andres Avarand, Tallinna Linnatranspordi<br>Puhkpilliorkester<br>Kalev Kütaru, Salme Kultuurikeskus<br>Aavo Ots, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia<br>Valdo Rüttemaa, Eesti Puhkpillimuusika Ühing |
| 3. Kutsestandardi kinnitaja                                                                          | Kultuuri Kutsenõukogu                                                                                                                                                                              |
| 4. Kutsenõukogu otsuse number                                                                        | 7                                                                                                                                                                                                  |
| 5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev                                                                       | 01.06.2017                                                                                                                                                                                         |
| 6. Kutsestandard kehtib kuni                                                                         | 02.11.2021                                                                                                                                                                                         |
| 7. Kutsestandardi versiooni number                                                                   | 5                                                                                                                                                                                                  |
| 8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)                                                         | 2652 Muusikud, lauljad ja heliloojad                                                                                                                                                               |
| 9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)                                                  | 6                                                                                                                                                                                                  |
| <b>C.2 Kutsenimetus võõrkeeles</b>                                                                   |                                                                                                                                                                                                    |
| Inglise keeles                                                                                       | Conductor, level 6                                                                                                                                                                                 |
| <b>C.3 Lisad</b>                                                                                     |                                                                                                                                                                                                    |
| Lisa 1 <a href="#">Arvuti kasutamise oskused</a>                                                     |                                                                                                                                                                                                    |

Lisa 2 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)